

KLÍČ K URČOVÁNÍ PŘÍRODOVĚDCŮ V TERÉNU

- 1 Sedavý; obvykle ve skupinách, příležitostně na travnatých místech a poblíž silnic *člověk piknikový obecný*
- Aktivující; obecně rozšířen osamoceně nebo ve skupinách v nejrůznějších biotopech (*čeleď přírodovědci*) 2
- 2 Ve spojení s anorganickým materiálem; vybaven nástroji; výskyt spíše lokální 3
- Ve spojení s organickým materiálem; bez vybavení, vzácněji s nástroji 7
- 3 Vybavení nástroji jednoduché, obvykle jen kladívko a majzlík; vyskytuje se na holých skalách, zejména ve starých lomech *geolog*
(často zaměňován s *lichenologem*, rozlišení je velmi obtížné)
- Vybaven drahými nebo speciálními nástroji 4
- 4 Aktivní pouze za pěkného počasí, často trojnohý; někdy lokálně přemnožen *fotograf*
- S jinými znaky 5
- 5 Na první pohled nápadný krumpáčem a lopatou, později se objevuje též se zednickou lžící a smetáčkem; naturalizován na starých zdech a pustých místech *archeolog*
- S jinými znaky 6
- 6 Terestrický, s detektorem kovových předmětů a rýčem *terénní numismatik*
- Aquatický, se šnorchlem a lodním hákem; kradmého chování *hledáč pokladů*
- 7 Obvykle zelený; různé velikosti, výskyt na nejrůznějších místech *tribus botanik*
- S jinými znaky 13
- 8 S vakem, často bočně zploštěn; zplanělý, dnes vzácnější ... *herbářový kustod*
- S jinými znaky 9
- 9 Stromový šplhač; běžný a invazivní, často zavlékán *lesník*
- Vyzbrojen lupou a exkursní flórou; obvykle autochtonní *botanik evropský*
- 10 Vždy ve výškách nad 600 m n.m., s letním výskytem; roztroušený, ale velmi lokální, vystupující až do výšky 3000 m n.m., často pěstovaný *alpinkář*
- Vyskytující se ve výškách pod 600 m n.m. 11
- 11 Nápadný na podzim, avšak nikdy není zelený; často efemérního výskytu, lokální *houbař*
- Bez sezónního výskytu; vyskytuje se na vlhkých místech, vždyzelený 12
- 12 Skromný, plazivý, zespoda vlhnuocí *bryolog*
- Lezoucí po skalách a tékající i v dalších biotopech (avšak vyhýbající se mimořádně vlhkým a mokřým stanovištím); při návratu často obtěžkán značným nákladem a povrchově rozdrbán; celkově mizející *lichenolog*
(viz také 3a)
- 13 V letu či vznášející se 14
- Statický nebo pomalu se pohybující; plazivý nebo vyhrblý, vzácně vzpřímený 15
- 14 Denní se sítí, pokud noční, tak s pastí; často osídlující otevřená místa *entomolog*
- S dalekohledem nebo triedrem, někdy s kroužky; velmi hojný, lokálně dominantní *ornitolog*
- 15 V sezóně s batohem a puškou; spodní část někdy ponořena; běžný v bažinách *lovec divokých kachen*
- S jinými znaky 16

- 16 Jednoletý, otužilý, vždy s kloboukem; lokálně častý v rozlehlých lesích a horách *lovec jelenů*
 - Nenápadný, spíše noční; v lesích, hájích, houštinách, parcích apod., rozšířen po celém území 17
 17 Obvykle jednotlivě; srstnatý; vyskytuje se na rozrušené půdě a u brázd *mamaliolog*
 - Častý, ale lokální; vždy v párech *milenci*

[z neidentifikovaného britského pramene volně přeložil J.Liška]

věnováno I. Pišutovi

ZAJÍMAVOSTI

Obří a trpasličí u mechorostů

Nejdelším nalezeným mechem je zřejmě exemplář druhu *Fontinalis dalecarlica*, který byl nalezen na kameni v potoce na Aleutských ostrovech. Jediná rostlina dosahovala úctyhodné délky 166 cm.

Naopak nejmenším mechem je druh prchavky *Ephemerum megalosporum*, rostoucí na Kubě, v USA a Japonsku. Výška rostlinek se zralými sporogony je 0.4-0.7 mm, samotná ložyčka dosahuje výšky (škoda, že neexistuje české slovo "nížky") pouhých 0.08-0.12 mm.

Za největší frondosní játrovky byly do nedávné doby považovány druhy *Monoclea forsteri* z Nového Zélandu a *M. gottschei* z amerických tropů s maximální délkou okolo 20 cm. V r. 1988 jim však primát převzal druh *Marchantia plicata*. Poblíž equadorského Quita byly pozorovány růžice tohoto druhu s průměrem asi 75 cm, sestávající z jednotlivých stélek 30 cm velikých. Jde o druh rostoucí v Andách (Equador, Peru a Kolumbie) ve výškách 2000-4000 m n.m. Mimořádně tento druh porostnice obsahuje jedinečné bisbenzoly s antikancerogenními účinky.

zs (podle Bryol. Times 27, 1984; 50, 1989)

UZÁVĚRKA PŘÍŠTÍHO ČÍSLA: 15.4. 1995

Uvítáme příspěvky psané na počítači (NLQ) nebo psacím strojem s novou páskou a bez rukopisných oprav a dalších poznámek (z důvodu možnosti převodu textu na PC scannerem bez ručního přepisování). Nejvíce vítány jsou samozřejmě příspěvky na disketě (v T602, MS Word nebo ASCII file). Hlavní články prosíme s anglickým abstraktem. Redaktoři si vyhrazují právo na úpravu rukopisů, popř. krácení.